

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Клочок В.В.

студентка,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ПРАВОВІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРИЙНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ АКТІВ: ДОСВІД КРАЇН ЄС

Проблема удосконалення та законодавчої регламентації процедури прийняття адміністративних актів в Україні піднімалася вже неодноразово. Треба зауважити, що на необхідності розробки та прийняття Кодексу загальних адміністративних процедур зазначалося ще в Концепції реформи адміністративного права. Так, були розроблені два проекти Адміністративно-процедурного кодексу України від 18 липня 2008 року та від 6 вересня 2012 року. Однак, жоден з них до цього часу не прийнятий. А тому доцільно звернутися до досвіду країн-членів ЄС в питанні систематизації адміністративних процедур та виробленні єдиних вимог до процедури прийняття адміністративних актів.

У більшості країн створення принципів та правил прийняття адміністративних рішень стало результатом практики розгляду справ судами. Судова практика вимагала від публічної адміністрації розробки та закріплення адміністративних процедур. Сучасна адміністрація потребує систематизованих (або навіть кодифікованих) процедурних правил, що є необхідною умовою прийняття законних адміністративних рішень [1].

Багато європейських країн мають окремі адміністративно-процедурні акти, які покликані регулювати процедуру прийняття адміністративних актів, зокрема серед таких країн: Австрія, Болгарія, Хорватія, Іспанія, Німеччина, Угорщина, Люксембург,

Данія, Швеція, Польща, Італія, Португалія, Нідерланди, Греція, Чехія, Литва, Словаччина, Естонія, Словенія, Фінляндія, Норвегія, Латвія, Швейцарія, а останнім часом – Албанія.

Перший Загальний Закон про адміністративні процедури в Європі був прийнятий в Іспанії 19 жовтня 1889 року. Це був рамковий закон, який встановлював ряд принципів, на основі яких кожне міністерство мало б приймати свій процедурний акт. Цей підхід виявився невдалим, оскільки закон був занадто формалізованим і викликав багато суперечок. Незважаючи на значні недоліки, вказаний закон вперше окреслив проблему, яка була спільною для багатьох країн Європи. Дана проблема полягала в наявності великої кількості спеціальних адміністративних процедур, які значно ускладнювали процес прийняття адміністративних рішень [1].

А тому іспанський Закон 1889 року було замінено Законом про адміністративні процедури від 17 липня 1958 року, який з поправками діє до цього часу. Іспанський закон регулює стадії прийняття адміністративних рішень, їх перегляду та питання відшкодування шкоди, завданої неправомірними діями органу, що прийняв рішення, делегування повноважень, питання адміністративної відповідальності, а також містить права громадян, такі як право на доступ до адміністративних документів [2].

Австрія ухвалила свій перший Закон про адміністративні процедури у 1925 році. Цей Закон мав значний вплив на інші національні закони у європейських країнах. Поряд з Іспанією та Австрією у ряді країн був прийнятий Загальний закон про адміністративні процедури (або кодекс), серед яких Німеччина (1976 рік), Данія (1986 рік), Італія (1990 рік), Нідерланди (1994 рік), Польща (1960 рік), Угорщина (1957 рік), Португалія (1991 р.) [1].

В європейській літературі виділяють певні ознаки або характеристики, яким має відповідати належний законодавчий акт про адміністративні процедури. Так, адміністративно-процедурний акт повинен враховувати конституційні вимоги та обмеження, зокрема ті, що впливають з міжнародних пактів про права людини та тих, що відображають принципи, на яких побудована держава

(верховенство права, законність, тощо). Сфера застосування законодавчого акта повинна бути точною, але достатньо широкою, щоб гарантувати, належний правовий захист прав та інтересів приватних осіб від дій та рішень публічної адміністрації.

Адміністративні спори не повинні регулюватися адміністративно-процедурним законодавством. Адміністративні процедури мають регулювати адміністративний (безспірний або неюрисдикційний) порядок прийняття рішень. Адміністративний процес передбачає наявність спору та його розгляд судом. Також, недоцільно в адміністративно-процедурному акті піднімати питання розподілу повноважень між органами публічної адміністрації (дане питання слід врегулювати в компетенційних законодавчих актах). Однак, процедура вирішення конфлікту повноважень між двома чи більше органами повинна регулюватися адміністративно-процедурним актом. Аналогічним чином, умови та обставини делегування повноважень щодо прийняття адміністративних рішень, а також деякі способи та засоби для міжвідомчої співпраці повинні також регулюватися законом про адміністративні процедури [3].

Щодо доказів, то в адміністративно-процедурному акті достатньо перехресного посилання на загальне положення, яке зазвичай міститься в Цивільному процесуальному кодексі або в Кримінальному процесуальному кодексі. Однак, слід детально обмежити адміністративний розсуд у вирішенні того, які факти можуть бути використані як докази при розгляді адміністративних справ.

Питання регулювання доступу зацікавлених сторін до документів адміністративної справи може розглядатися в Законі про адміністративні процедури, хоча в деяких країнах це є предметом спеціального закону про доступ до публічної інформації. Те ж саме можна сказати і щодо захисту персональних даних.

Особливо важливо встановити в адміністративно-процедурному законодавстві вимоги, що ставляться до процедури прийняття адміністративних актів, зокрема принципів належного урядування та належної адміністрації, що дозволило б розмежовувати процедуру прийняття адміністративних актів індивідуальної дії від процедури прийняття нормативних актів публічної адміністрації.

Саме в таких рамках та з дотриманням зазначених вимог відбувалася систематизація адміністративних процедур в країнах ЄС. Вказані вимоги мають стати орієнтиром і при розробці вітчизняного Адміністративно-процедурного кодексу, з тим щоб він повною мірою відповідав підходам, виробленим європейською правовою доктриною.

Список використаних джерел:

1. Wolfgang Rusch: Administrative Procedures in EU Member States / Conference on Public Administration Reform and European Integration Budva, Montenegro 26-27 March 2009. URL: <http://www.sigmaweb.org/publications/42754772.pdf> (дата звернення 01.10.2018).

2. Law of the Kingdom of Spain: 39/2015, of October 1, of the Common Administrative Procedure of the Public Administrations. URL: <http://afyonluoglu.org/PublicWebFiles/Reports/PDP/2015%20Spain-Law%2039-2015%20Common%20Administrative%20Procedure%20of%20PA.pdf> (дата звернення: 01.10.2018).

3. Jean Marie Woehrling: «Judicial Control of Administrative Authorities in Europe: Toward a Common Model». Paper presented at Sigma Workshop in Budva, 5 December 2005. URL: <https://hrcak.srce.hr/file/200440> (дата звернення: 01.10.2018).